

Hacettepe Üniversitesi
Türk Halkbilimi Bölümü Yayınları: 1

**II. Uluslararası
Genç Halkbilimciler
Sempozyumu Bildirileri**

Ankara 2015

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

Hacettepe Üniversitesi
Türk Halkbilimi Bölümü Yayınları: 1

II. Uluslararası
Genç Halkbilimciler
Sempozyumu Bildirileri
[18 Ekim 2014 Ankara]

Ankara 2015

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

***II. Uluslararası
Genç Halkbilimciler
Sempozyumu Bildirileri***

Editör: Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN

İsteme Adresi: *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Türk Halkbilimi Bölümü Beytepe – ANKARA
Tel: +90 312 297 81 50*

ISBN:

Kapak Düzeni: *HANGAR*

İç Mizampaj: *Turnalar*

Baskı: *Öncü Basımevi
Kâzım Karabekir Caddesi Ali Kabakçı İşhanı
No: 85/2 İskitler 06660 Altındağ ANKARA
Tel: +90 312 384 31 20.*

Kitapta yer alan yazıların fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu sempozyum, Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Destek Birimi tarafından 014 D10 701001-747 nolu bilimsel toplantı projesi ile desteklenmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Bölümü

Türkiye’de halkbilimi çalışmalarının akademik ortamda yeni bir boyut kazanmasını sağlayan Bölümümüz, Prof. Dr. Dursun Yıldırım’ın girişimleri ve önderliğinde kurulmuştur. Prof. Dr. Dursun Yıldırım’ın Yüksek Öğretim Kurumuna sunduğu “Folklor Hakkında Genel Bilgiler ve Folklor Bölümünün Üniversitelerimizde Kurulmasına Dair Düşünceler” başlıklı raporu ve I. Millî Kültür Şurasında başlattığı tartışmalar sonucunda, Yüksek Öğretim Kurumu tarafından üniversitelerde lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim vermek üzere Türk Halkbilimi Anabilim dallarının açılmasına karar verilmiştir. Bu kararla birlikte 1982 yılında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’ne bağlı olarak kurulan Türk Halkbilimi Anabilim Dalı eğitim-öğretim hayatına başlamış; 2013 yılında Üniversite Senatosu tarafından onaylanan kararla “Bölüm” ilan edilmiştir. Bugün pek çok üniversitede açılmış olan Türk Halkbilimi anabilim dalları ve bölümlerinin ilki ve modeli olan Bölümümüz, pek çok değerli akademisyenin yetiştiği bir merkezdir.

Türk Halkbilimi Bölümü, tarihî Türk coğrafyası içinde kültürün sözlü ve maddi unsurlarını derlemek, halkbilimi disiplinin yöntem ve teorileri doğrultusunda incelemek, Türk dünyası kültür çalışmalarının gelişmesine katkıda bulunmak, yapmış olduğu çalışmaların verileri doğrultusunda bizi geleceğe taşıyan temel dinamikleri tespit etmek amaçlarıyla akademik çalışmalarını ve eğitim-öğretim faaliyetlerini 4 Profesör, 1 Doçent, 2 Yardımcı Doçent, 2 Öğretim Görevlisi ve 6 Araştırma Görevlisi ile sürdürmektedir.

Bölümümüz Necdet-Reşide Sançar vakıf kitaplığında yaklaşık 8000 adet kayıtlı eser bulunmaktadır. Bunun yanısıra Bölümümüz bünyesinde kuruluşundan itibaren gerçekleştirilen Lisans ve Yüksek Lisans tezleri Anabilim Dalımız web sitesinde kullanıcılarına çevrimiçi olarak hizmet vermektedir.

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (*Hacettepe Üniversitesi*)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN (*Hacettepe Üniversitesi*)
Yrd. Doç. Dr. Zehra KADERLİ (*Hacettepe Üniversitesi*)
Dr. Serdar ERKAN (*Hacettepe Üniversitesi*)
Arş. Gör. Pınar KARATAŞ (*Hacettepe Üniversitesi*)
Arş. Gör. Erkan KALAYCI (*Hacettepe Üniversitesi*)
Arş. Gör. Hicran KARATAŞ (*Hacettepe Üniversitesi*)
Arş. Gör. Gülperi MEZKİT SABAN (*Hacettepe Üniversitesi*)
Arş. Gör. Hasan Ali DİKEN (*Hacettepe Üniversitesi*)
Arş. Gör. Gülşen DERELİOĞLU (*Hacettepe Üniversitesi*)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (*Hacettepe Üniversitesi*)
Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR (*Hacettepe Üniversitesi*)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN (*Hacettepe Üniversitesi*)
Prof. Dr. Mustafa SEVER (*Gazi Üniversitesi*)
Prof. Dr. Ali YAKICI (*Gazi Üniversitesi*)
Doç. Dr. Ruhi ERSOY (*Gazi Üniversitesi*)
Doç. Dr. R. Gülin ÖĞÜT EKER (*Hacettepe Üniversitesi*)
Doç. Dr. Aktan Müge ERCAN YILMAZ (*Kırıkkale Üniversitesi*)
Yrd. Doç. Dr. R. Bahar AKARPINAR (*Hacettepe Üniversitesi*)
Yrd. Doç. Dr. Zehra KADERLİ (*Hacettepe Üniversitesi*)
Yrd. Doç. Dr. Dilek TÜRKYILMAZ (*Gazi Üniversitesi*)
Dr. Şirin YILMAZ ÖZKARSLI (*Hacettepe Üniversitesi*)

İçindekiler

Sunuş - Prof. Dr. Metin Özarslan.....	vii
Söz Başı - Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu	xi
Oturumlar.....	xi

Bildiriler

<i>ACINAN, Başak</i> Nostalji Araştırmaları, Halkbilimi ve Kültür Ekonomisi	1
<i>ALAY, Okan</i> Halk Şiirinde Şekil-Tür Sorunu ve Kafiye-Redifin Kullanımına Dair Değerlendirmeler	10
<i>ARSLAN, Ahmet Serdar</i> Divan-ü Lügat-it-Türk'te Yer Alan Atasözlerine Çevreci Bir Bakış Denemesi.....	24
<i>AYGÜN, Emre</i> Türk ve İskandinav Destanlarında Öldükten Sonra Dirilenler	36
<i>BALCI, Fatih</i> Yerleşim Birimi Esasına Dayalı Kültürün Çekilmiş Fotoğrafları: <i>Köy Monografisi Çalışmaları ve Önemi</i>	49
<i>BAŞARAN, Uğur – Sümeyye SOLMAZ</i> Halk Hekimliğinin Dünü ve Bugününe Dair İki Farklı Uygulamadan Hareketle Geleneksel-Modern Tıp Karşılaştırması Denemesi.....	59
<i>BOLAT, Fatma Zehra</i> Zeki Demirkubuz Sinemasında Halkbilimi Unsurları	70
<i>ÇAKMAK, Songül</i> Sokak Çocuklarının Eğitiminde Halk Müziğinin Kullanımı	79
<i>ÇELİK, Ayşegül</i> Günümüz Televizyon Dizilerindeki Kültürel Unsurların Sürekliliği	88
<i>ÇETİN, Nagihan</i> Türk Halk Resminin Günümüzdeki Yeri	96
<i>DURMAZ, Uğur</i> Kültür Ekonomisi ve Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Geleneksel Bir Oluşum Olan Panayırlara Bir Örnek: Gönen Panayırı	108
<i>EASY CENGİZ, Somayeh</i> Oğuznâme ve Şehnâme'de Yeryüzü ve Gökyüzü İmgeleri	120
<i>ERDEM, Mehmet</i> Cumhuriyet Dönemi Devlet-Sanat İlişkisi ve Halk Dansları.....	142
<i>GÜLÜM, Erol</i> Ankara'nın Öne Çıkan Kentsel İmgelerinin Sanal Seyahatnamelerdeki Yansımaları	152

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

<i>GÜRBÜZ, Duru Özden</i> Afyon-Emirdağ'da Düünden Bugüne Düğün Âdetleri.....	165
<i>HAS ŞENTÜRK, Elif</i> Osmanlı Döneminde Yaya Haberciler ve Halk Hayatındaki Yerleri	176
<i>ISIK, Nursel</i> 2 Kasım 1943 Romanı Bağlamında, Sürgünün Karaçay-Malkar Geleneklerine Etkileri.....	188
<i>KAPLAN, Haktan</i> Menakıbnâmelerde ve Sözlü Kaynaklarda Geçen Ateşte Yanmama Motifi Üzerine	196
<i>KARAKÜTÜK, Sinem</i> Ahilikten Esnaflığa -Gelenek İçinde Para Dinamizmi-Simgeciliği-	206
<i>KAYALI ORTA, Nejla</i> Fantastik Türle Medyanın Toplumu Ötekileştirerek Tüketmeye İtmesi.....	214
<i>KÖSE, Gamze</i> Sivas Halk Kültüründe El İşleri, Motifleri ve Adlandırılması.....	224
<i>OĞUZ, Açelya</i> Kültürel Gelişme Teorisinden Hareketle Bahar Bayramları Olan Sevgililer Günü ve Hıdırellez'in Yorumlanması	248
<i>ÖZDEMİR, Mehmet</i> Bir Kültürel Bellek Unsuru Olarak Şarkıya Dönüşen Fıkralar	259
<i>ÖZDEMİR, Yücel</i> Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi'nde Gelenğin Aktarımı: Karagöz Örneği.....	273
<i>PARK, Hyunjoo</i> Kore Halk Kültürü'nde Doğum.....	285
<i>SARPKAYA, Seçkin</i> Evden Uzakta Öcü Var: İzmir'den Derlenen Halk İnançlarında Çocuk Terbiyesiyle İlgili Mitik Varlıkların İşlev Çözümlemesi.....	295
<i>SESLİ, Burcu</i> Eskişehir'de Yaşayan Kırım Tatarlarında Düğün Gelenegi İçerisinde Tel(li) Şırak Koraz Telleme	308
<i>ŞAHİN, Hilal</i> Babürlülerin Etnik Menşei Hakkında Bir Mülahaza	320
<i>ŞAHİNER, Ahmet Emin</i> Gaziantep Halk Kültüründe Dua ve Beddualar.....	339
<i>UYGUR, Hatice Kübra</i> Bir Kültün İki Görünümü İki Aziz Bir Hızır	349
<i>VEREN, Ergün</i> Aydın Sultanhisar'da Sabun Yapımı ve Sabunun İşlevleri	363
<i>YILMAZ, Çağla</i> Karadeniz Yayla Şenliklerine İşlevsel Bir Bakış.....	369

Sunuş

Bildindiği üzere son yıllarda ülkemizde devlet veya özel birçok üniversitede başlatılan öğrenci sempozyumları hemen bütün bilim dallarında hızla artarak yapılmaya devam etmektedir. Türk halkbilimi alanında öğrenim gören öğrencilerimiz de bu kervana katıldı ve bu türden bir faaliyet 2013 yılında “Genç Türk Halkbilimciler Sempozyumu” adıyla Balıkesir’de gerçekleştirildi. Söz konusu sempozyuma düzenleyicilerce davet edilip gittiğimde, orada bu faaliyete iştirak eden öğrencilerin ilgisinden kaynaklanan sinerji ile bir sonraki sempozyumu Hacettepe Üniversitesi’nde yapmak için -Bölümüm adına- söz vermiştim. Bu sözvermeyle esasen bu sempozyumu hemen ertesi yıl yapmayı planlamıştık. Ancak hem gerek düzenleyiciler gerekse katılımcılar açısından yılda bir sempozyumun meşakkatli olacağı düşüncesiyle, hem de sözkonusu sempozyumla ilgili olarak kendileriyle işbirliği yapmayı düşündüğümüz kimi kurum ve kuruluşları yönetenlerin zaman içinde kişisel kaprislerinden ötürü verdikleri sözlere sadık kalmayışları sebebiyle ertelemek zorunda kalmıştık. Sonrasında ise ertelediğimiz bu faaliyeti 2014 yılı içinde ulusal olmaktan da çıkarp uluslararası niteliğe taşıdığımızı kararlaştırdık ve “II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu” adıyla, genelde Hacettepe Üniversitesi özelde Türk Halkbilimi Bölümü olarak kendi imkânlarımızla gerçekleştirmeyi planladık. Gerekli duyurular yapıldı ve düşündüğümüzü gecikmeli de olsa gerçekleştirdik. Bu gecikme, Türkiye’de halkbilimi çalışmalarının yüzüncü yılına denk gelmesiyle bir bakıma da hayırlı oldu. Bu faaliyet bir cephesiyle de Gök Alp’lerle, Bölükbaşılarda, Köprülülerle Türkiye’de başlayan folklor/halkbilimi çalışmalarının “Yüzüncü Yıl”ını kutlama faaliyeti olarak ortaya çıktı. Bu vesileyle Türkiye’de halkbilimi çalışmalarının neresindeyiz sorusunu gençler aracılığıyla da sorma ve bu soruya yine gençler aracılığıyla cevap arama şansı elde edildi.

Düzenlediğimiz sempozyum için yaptığımız çağrılar sonucunda yurtiçi ve yurtdışından yüzden fazla başvuru yapıldı. Bu başvurulardan seksen adedi değerlendirmeye alındı ve bilim kurulunca titiz bir içimde incelendi. Sonuç olarak elli bildiri için ittifakla kabul kararı çıktı. Bildirisi kabul edilen katılımcıların bazıları muhtelif sebeplerle sempozyuma gelemediler. Dolayısıyla kırk bildiri sahibi sempozyuma iştirak etti ve bildiri sundu. Her bildiri sonunda son derece doyurucu tartışmalar yapıldı. Sunulan bildiriler, tartışmalardan sonra yeniden değerlendirmeye alındı ve katılımcılardan gerekli düzeltmeler istendi. Bu hususta otuziki katılımcıdan geri dönüş alındı. Geri dönüş yapmayan katılımcıların bildirileri bu sebeple bildiri kitabına alınamadı. Elinizdeki bildiri

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

kitabında yer alan otuz iki bildiri katılımcıların soyadlarına göre alfabetik olarak sıralandırıldı.

Gerçekleştirdiğimiz bu faaliyetin ardından Bölüm mensuplarımızın destekleri ve genç arkadaşlarımızın yaklaşımlarıyla “Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu”nu her iki yılda bir olmak üzere Hacettepe Üniversitesinde yapmayı planlıyoruz. Şimdi verdiğimiz sözü -gecikmeli de olsa- yerine getirmenin huzuruyla, gelecek yıl bu sempozyumun üçüncüsünü gerçekleştireceğimizin haberini de vermek istiyorum. Umarım ve dilerim bu türden sempozyumlar her geçen yıl daha faydalı bir faaliyet olarak sürdürülür ve genç halkbilimci arkadaşlarımızın meslekî bilgi ve donanımına katkı sağlamaya devam eder.

Sempozyum süresince Hacettepe Üniversitesi hep yanımızda oldu. Bu destek için başta Üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Murat TUNCER'e, Fakültemiz Dekanı Prof. Dr. Mehmet ÖZ'e, Dekan Yardımcılarımız Prof. Dr. Cahit GELEKÇİ ve Yrd. Doç. Dr. Alev KARADUMAN'a müteşekkirim.

Bu türden faaliyetlerin her zaman bir ekip ruhuyla gerçekleştirildiği bilinenlerin malumudur. Bu manada sempozyuma her türlü desteği veren ve bu faaliyetin gerçekleştirilmesinde emeği geçenlerin başında gelen Bölüm Başkanımız Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU'ya, gerek Sempozyum Bilim Kurulunda yer alarak gerekse sempozyum oturumlarını yönetmek suretiyle görev alan ve bize yardım ve desteklerini esirgemeyen değerli öğretim üyesi arkadaşlarım Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR, Prof. Dr. Mustafa SEVER, Prof. Dr. Ali YAKICI, Doç. Dr. Aktan Müge ERCAN YILMAZ, Doç. Dr. Ruhi ERSOY, Doç. Dr. Gülin ÖĞÜT EKER, Yrd. Doç. Dr. R. Bahar AKARPINAR, Yrd. Doç. Dr. Zehra KADERLİ, Yrd. Doç. Dr. Dilek TÜRKİYILMAZ, ve Dr. Şirin YILMAZ ÖZKARSLI'ya; Düzenleme Kurulunda yer alan ve sempozyumu baştan sonra kadar büyük bir titizlikle yürüten Araştırma Görevlisi arkadaşlarım Dr. Serdar ERKAN, Pınar KARATAŞ, Erkan KALAYCI, Hicran KARATAŞ, Gülperi MEZKİT SABAN ve Hasan Ali DİKEN'e; Bölümümüz Türk Halkbilimi Topluluğu'nda görevli öğrencilerimize ve nihayet sempozyumun öznesi olan katılımcı “Genç Halkbilimciler”e içtenlikle teşekkür ederim. Onlar olmasaydı bu güzel organizasyon gerçekleşmezdi.

Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN
Sempozyum Koordinatörü/Editör

Söz Başı

Halkbilimi'nin Türkiye'de bilimsel bir disiplin olarak tanınıp uygulanmaya başlanılmasının 100. yılının kutlanıldığı günümüzde, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi Bölümü ve Türk Halkbilimi Topluluğu olarak II. Uluslararası Gençhalkbilimciler Sempozyumu'nu düzenlemiş olmaktan büyük gurur duyuyoruz. Bu gururumuzun birkaç haklı nedeni vardır. Bunlardan birincisi ve en önemlisi "Halkbilimi" disiplinin hafife almak isteyen ağyarın ya da yaptığı –yeterince/gereğince yapamadığı– çalışmasının eksikliğine/yetersizliğine mazeret arayan "asabi" halkbilimcilerin çok sıklıkla zikrettiğine şahit olduğumuz "genç" isterlerse "yeni" bir disiplin gibi sıfatlamaların artık rakamsal olarak da geçersiz kılacak olan Halkbilimi çalışmalarının Türkiye'de ilk asrını doldurmasıdır. Bir başka ifadeyle, Türk Halkbilimi çalışmalarını Türkiye'de ilk 100 yılını doldurmuştur; kutlu olsun. Hacettepe Türk Halkbilimi Bölümü olarak disiplinimizin 100. Yıl kutlamalarına katkımız "II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu"nun düzenlenmiş olmasıdır; bu nedenle gururluyuz. Bir başka gururlanma nedenimiz, 100 yıl önce ülkemiz de "Halkiyat" olarak adlandırdığı disiplinimizi ilk tanıtan yazıyı yazan ve bu konudaki çalışmaları başlatan pirimiz, üstadımız büyük mütefekkir Ziya Gökalp'ın "Bir millette bilim hayatı varsa okuldaki öğretim artık öğrencilere bilimsel sonuçları ezberletmek biçiminde kalmaz, belki öğrencileri de bilim yöntemlerini uygulamaya ve bilimsel keşifler yapmaya alıştırmak biçiminde olur" dediğince büyük bir çoğunluğu Türk Halkbilimi alanında doktora, yüksek lisans ve lisans öğrencisi olan "II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu"nu düzenlemiş olmaktadır.

Daha önce de çeşitli vesilelerle ifade etmiş olduğum gibi genel anlamda "Halkbilimi" ve "Türk Halkbilimi" özel adıyla disiplinimiz; 20. yüzyılın getirdiği büyük kuramsal açılım ve katkılardan birisi olan "kültürel görecelilik" in 21. yüzyılda her geçen gün hız kazanan bir biçimde temel sosyal ve beşeri bilimlerde ve uygulamaya dönük politik bilimde de ana kabullerden birini oluşturması; "kültürel güvenlik" kavramsallaştırmasına dek bir "kültürel diplomasi" varlık alanının oluşmasında doğrudan katkısı vardır. Halkbilimin söz konusu yeni paradigmlar vasıtasıyla kazandığı yeni ufuklar ve buudlar nedeniyle her geçen gün daha da nitelikli "halkbilimciler" yetiştirmenin gereği ortadadır. Bu amaca yönelik olarak Ziya Gökalp'ın yüzyıl öncesinden işaret ettiği uygulama ve kuramsal çerçevelerin bir aradalığına yönelik eğitim ülkemizde uzunca birçok sebebe bağlı olarak akamete uğramıştır. Bir yönüyle "ezberciliğe" verilen kurbanları diğer yönüyle "Türk akademi folkloru"nun bu konuda falanca

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

“çalışıyor”dan “o metin üzerinde ben çalışıyorum” ifadelerinde dışa vurulan “metin” ve “ben merkezli”liğe verilen kurbanlar takip etmiştir ki bu konudaki sözlü ve yazlı kültürümüzde pek yaygın olarak bilinen anekdotlardan fevkalade bir yüksek lisans tezi çıkabilecek hacimde materyal söz konusudur.

Türk akademi folklorunda bu tür nahoş anekdotlarla anlatılan “hoca”ların ve “hoca”lığın devrini tam anlamıyla tamamladığı söylenemese de son yıllarda hemen hemen bütün sosyal ve beşerî disiplinlerde bir biri ardınca düzenlenen “genç” veya “öğrenci sempozyumları”na, ilk olarak 1990 yılında Indiana Üniversitesi Halkbilimi Enstitüsü’nde öğrenci olduğum yıllarda aldığımız “alan araştırması” dersinin gereği zorunlu olarak katılmış, bildiri hazırlama ve sunum konularında uygulamalar yaptığımda tanışmıştım. Memlekete dönünce, misafir öğretim üyesi olan çalıştığım Doğu Akdeniz Üniversitesi’nde “Kıbrıs Türk Halk Kültürü Kollokyum”larını 1997 yılında başlatmış 2000 yılında Hacettepe Türk Halkbilim Topluluğu bünyesinde “I. Türk Halkbilimi Araştırmaları Folklorometriks Kollokyumu” adıyla yapmıştım. Çoğunlukla “öğrenci sempozyumu” denerek dudak bükülen bu etkinliklerin de eğitim-öğretimin bir parçasını oluşturduğunu yaşayarak öğrendiğim ve tecrübelerimle de bu öğrendiklerimi pekiştirmem nedeniyle şahsen her zaman ciddiye aldım ve başta Kültür Üniversitesi’nin TUDOK’ları olmak üzere büyük bir heyecan ve şevkle katıldım.

Bu bağlamda, Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Bölümü ve Türk Halkbilimi Topluluğu’nca düzenlenen “II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu”na nasıl bir ruh hâliyle katıldığımı tahmin etmek çok zor olmasa gerektir diye düşünüyorum. Çeşitli ülkelerden ve ülkemizin dört bir yanından gelen birbirinden ve güzel bildiriler sunan, tartışan “öğrenci sempozyumu”nun rastgeldiğim pek çok “öğretici sempozyumu”ndan daha nitelikli olduğu kanaatindeyim. Hiç şüphesiz bütün bunlar ilk adımlardır. Akademik hayatımızda ilk “akademik halkbilimci”leri yetiştiren büyük hocamız, üstadımız Mehmet Fuad Köprülü’nün “İlmi nesiller tamamlar” dediğince, “II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu” Türk halkbilimciler olarak kuşağımızın, alanımıza bence son derece önemli katkılarından birisidir. Eminim, günü geldiğinde Türk halkbilimi çalışmalarının kadirşinas tarihçileri konuya dikkatleri çekeceklerdir. Biraz da onları düşünerek söylemek gerekirse, bu etkinliğin gerçek mimarı ve benim aziz şehrim Balıkesir’de konuyu kamuya duyuran ve baştan sona bu etkinliğin her şeyi ama her şeyiyle ilgilenen sevgili kardeşim ve meslektaşım Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN’dır. Onun şahsında bütün katımcılara ve emeği geçenlere teşekkür etmek ve tohumların fideye, fidelerin bir ulu çınara dönüşmesi düşüne dönmede söylenmesi gereken son sözlerdir diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU
Türk Halkbilimi Bölümü Başkanı

Oturumlar

Tuğrul İnal Salonu

09.00	Kayıt
09.30	Açılış Konuşmaları

M. Fuat Köprülü Oturumu

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Ali YAKICI - Yrd. Doç. Dr. Zehra KADERLİ

10.00	Ahmet Serdar ASLAN - Divanü Lügati't-Türk'te Yer Alan Atasözlerine Çevresel Bir Bakış Denemesi
10.15	Ergün VEREN - Aydın-Sultanhisar'da Yerel Sabun Yapımı ve Sabunun İşlevleri
10.30	Emre AYGÜN - Türk ve İskandinav Destanlarında Öldükten Sonra Dirilenler
10.45	Haktan KAPLAN - Menakıbnâmelerde ve Sözlü Kaynaklarda Geçen "Ateşte Yanmama Motifi"
11.00	Değerlendirme
11.15	1. Ara

Pertev Naili Boratav Oturumu

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU - Arş. Gör. Gülperi MEZKİT SABAN

11.30	Açelya OĞUZ - Kültürel Gelişme Teorisinden Hareketle Bahar Bayramları Olan Sevgililer Günü ve Hıdrellezin Yorumlanması
11.45	Ahmet AKGÖL - Türkiye'de Merkezi Sınavlarda Uygulanan Halk Pratikleri
12.00	Burcu SESLİ - Eskişehir'de Yaşayan Kırım Tatarlarında Düğün Geleneği İçerisinde Tel(li) Şırak ve Koraz Telleme
12.15	Ahmet Emin ŞAHİNER - Gaziantep Halk Kültüründe Dua ve Beddualar
12.30	Değerlendirme
12.45	Yemek Arası

Şükrü Elçin Oturumu

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR - Arş. Gör. Pınar KARATAŞ

14.00	Başak ACINAN - Nostalji Araştırmaları, Halkbilimi ve Kültür Ekonomisi
14.15	Erol GÜLÜM - Ankara'nın Öne Çıkan Kentsel İmgelerinin Sanal Seyahatnamelerdeki Yansımaları
14.30	Nejla KAYALI ORTA - Fantastik Türle Medyanın Toplumu Ötekileştirerek Tüketmeye İtmesi
14.45	Çağla YILMAZ - Yaylaya İşlevsel Bir Bakış
15.00	Değerlendirme
15.15	2. Ara

Ziyat Akkoyunlu Oturumu

Oturum Başkanları

Yrd. Doç. Dr. R. Bahar AKARPINAR - Yrd. Doç. Dr. Âdem KOÇ

15.30	Ayşegül ÇELİK - Günümüz Televizyon Dizilerindeki Kültürel Unsurların Sürekliliği
15.45	Akram HOSSEİNREZAEİMİVEHROUD - Vizontele I Filminin Halkbilimi Açısından İncelenmesi
16.00	Ayşe UÇURELİ - Körlük Filminde Yedi Uyurlar Efsanesi'ne Ait İzlerin Halkbilimsel Bağlamda Değerlendirilmesi
16.15	Fatma Zehra BOLAT - Zeki Demirkubuz Sinemasında Halkbilimi Unsurları
16.30	Değerlendirme
16.45	3. Ara

Ahmet Adnan Saygun Oturumu

Oturum Başkanları

Yrd. Doç. Dr. Şirin YILMAZ ÖZKARSLI - Arş. Gör. Hasan Ali DİKEN

17.00	Mehmet ERDEM - Cumhuriyet Dönemi Devlet-Sanat İlişkisi ve Halk Dansları
17.15	Songül ÇAKMAK - Sokak Çocuklarının Eğitiminde Halk Müziğinin Kullanımı-Diyarbakır İli Örneği
17.30	Yücel ÖZDEMİR -Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi'nde Gelenegin Aktarımı: "Karagöz" Örneği
17.45	Aydın Birkan ÖZKAN - Alevi Gelenekleri ve Modernite
18.00	Değerlendirme
18.20	Kapanış Oturumu

Oturumlar

B8-B02 Salonu

Ziya Gök Alp Oturumu

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN - Yrd. Doç. Dr. Dilek TÜRKİYILMAZ

10.00	Somayeh EASY CENGİZ - Oğuznâme ve Şehnâme’de Yeryüzü ve Gök-yüzü İmgeleri
10.15	Nagihan ÇETİN - Türk Halk Resminin Günümüzdeki Kullanım Alanları
10.30	Elif HAS - Osmanlı Dönemindeki Yaya Haberciler ve Halk Hayatındaki Yerleri
10.45	Gamze KÖSE - Sivas Kültüründe El İşleri, Motifleri ve Adlandırılması
11.00	Değerlendirme
11.15	1. Ara

İhsan Hınçer Oturumu

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Mustafa SEVER - Arş. Gör. Hicran KARATAŞ

11.30	Nursel IŞIK - “2 Kasım 1943” Romanı Bağlamında, Sürgünün Karaçay-Malkar Geleneklerine Etkileri
11.45	Duru Özden GÜRBÜZ - Afyon-Emirdağ’da Dünden Bugüne Düğün Adetleri
12.00	Seçkin SARP KAYA- Evden Uzakta Öcü Var: İzmir’den Derlenen Halk İnançlarında Çocuk Terbiyesiyle İlgili Mitik Varlıkların İşlev Çözümlemesi
12.15	Nilgün AYDIN - Bir Yas Töreni Ritüeli: Tesbih Ekmeği
12.30	Değerlendirme
12.45	Yemek Arası

Bilge Seyidoğlu Oturumu

Oturum Başkanları

Doç. Dr. Ruhi ERSOY - Arş. Gör. Gülşen DERELİOĞLU

- 14.00 Berfin Sıla KEPEZ – Osman Nuri Yüce - Mekânsal Dönüşüm ve Kültürel Miras İlişkisi: Ankara / Hamamönü Örneği
- 14.15 Sinem KARAKÜTÜK - Ahilikten Esnaflığa Gelenek İçinde Para Dinamizmi-Simgesiliği
- 14.30 Uğur DURMAZ - Kültür Ekonomisi ve Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Geleneksel Bir Oluşum Olan Panayırlara Bir Örnek: Gönen Panayırı
- 14.45 Mehmet ÖZDEMİR - Bir Kültürel Bellek Unsuru Olarak Şarkıya Dönüşen Fıkralar
- 15.00 Değerlendirme
- 15.15 2. Ara

Abdülkadir İnan Oturumu

Oturum Başkanları

Doç. Dr. R. Gülin ÖĞÜT EKER - Arş. Gör. Erkan KALAYCI

- 15.30 Hyunjoo PARK - Kore Halk Kültüründe Doğum
- 15.45 Uğur BAŞARAN-Sümeyye SOLMAZ - Halk Hekimliğinin Dünü ve Bugününe Dair İki Farklı Uygulamadan Hareketle Geleneksel - Modern Tıp Karşılaştırması Denemesi
- 16.00 Hatice Kübra UYGUR - Bir Kültürün İki Görünümü: İki Aziz Bir Hızır
- 16.15 Hilal ŞAHİN - Babürlerin Etnik Menşei Hakkında Bir Mülahaza
- 16.30 Değerlendirme
- 16.45 3. Ara

Sedat Veyis Örnek Oturumu

Oturum Başkanları

Doç. Dr. Aktan Müge ERCAN YILMAZ - Dr. Serdar ERKAN

- 17.00 Müjdat SÖĞÜTÇÜ - Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy'un Şamanist ve Mitolojik Öğeler Işığında İncelenmesi
- 17.15 Samet DOYKUN - Türkiye'de Halk Hikâyeleriyle İlgili İlmi Çalışmalar
- 17.30 Fatih BALCI - Yerleşim Birimi Esasına Dayalı Kültürün Çekilmiş Fotoğrafları: Köy Monografisi Çalışmaları ve Önemi
- 17.45 Okan ALAY - Halk Şiirinde Şekil-Tür Sorunu ve Kafiye-Redifin Kullanımına Dair Değerlendirmeler
- 18.00 Değerlendirme

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

Bildiriler

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

Bir Kültürel Bellek Unsuru Olarak Şarkıya Dönüşen Fıkralar

Mehmet ÖZDEMİR*

mehmetozdemir@hacettepe.edu.tr

Özet: Bu bildiride, Karadeniz halk müziği sanatçılarının pek çoğunun doğaçlama olarak icra edilen şarkılarında yer verdikleri fıkralar ve yöresel hikâyeleri, anlatı geleneği çerçevesinde ele alış biçimleri üzerinde durulmuş ve birtakım çıkarsamalarda bulunulmuştur. Bildiride değişen, dönüşen ve yeniden yaşama aktarılan folklor ürünleri yaklaşımıyla hareket edilerek Karadeniz yöresinde kemençe eşliğinde icra edilen ve şarkı formunda ele alınan fıkralar üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel bellek, fıkra geleneği, halk müziği, mizah

Abstract: In this notice, emphasis is put on the ways to discuss the anecdotes and regional stories that are included in the songs of the Black Sea folk singers, which are performed impromptu. The notice is focused on anecdotes which are performed accompanied with kemençe in the Black sea region and are approached in form of songs by the perspective of changing, transforming, and transmitting folkloric products into life.

Key Words: Cultural memory, the tradition of anecdote, folk music, humor

* Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Bölümü Doktora Öğrencisi

Giriş

Anlatmak ve dinlemek hemen her dönemde insanlığın en temel hususiyetlerinden birisi olmuştur. Türklerde olduğu gibi pek çok milletin³⁴ edebiyatında anlatının önemli bir yeri olduğu çeşitli çalışmalarla tespit edilmiştir. Türk edebiyatında ise hikâyecilik sanatı çok eski yüzyıllara dayanır. Türklerin, sığır (sürek avları), şölen (kurban ziyafetleri), yuğ (matem ayinleri) adı altında bugün bilinen üç büyük toplantısı (ayini) bulunmaktadır. İlk Türk kavimleri, bu toplantılarında, bugünkü saz ve bağlamanın atası olan, kopuz adını verdikleri müzik aleti eşliğinde sözlü geleneklerini icra etmişlerdir. İlk Türk şairleri bu toplantılarda kahramanlık olaylarını, savaştaki başarıları, toplumun ortak duygularını kopuz eşliğinde şiirlerle dile getirmişlerdir (Dizdaroğlu 1969: 12).

Kemençe eşliğinde icra edilen Karadeniz havaları, Türk halk müziği içerisinde son derece önemli bir yer işgal etmektedir. Yöre sanatçılarının icra performansları esnasında gerçekleşen pek çok özellik âşıklık geleneğinin bir uzantısı konumundadır. Bu bağlamda Türk edebiyatında anlatı/hikâyecilik sanatının çok eski yüzyıllara dayanması, anlatı geleneği olarak günümüze değin süregelen bir bütünlük arz etmektedir. İlk zengin örnekleri destan anlatımı olarak bilinen anlatı geleneği, sahip olduğu kültür mirasını yüzyıllar boyunca sergilemiş, her performansta bir kademe daha gelişerek sürekli bir ilerleme kaydetmiş, dönemin sosyal, siyasal, ekonomik ve teknolojik gelişmelerinden etkilenecek varlığını sürdürmeye devam etmiştir. Bugün çeşitli ilmi çalışmalarla kayıt altına alınan destan, efsane, masal, hikâye ve fıkra gibi anlatım türleriyle söz konusu geleneğin zenginliği ortaya konulmuştur. Bu bağlamda Türk sanat ve edebiyatında önemli bir mevkii işgal eden anlatım olgusu, türkülü halk hikâyeleri yanında günümüzde halk sanatçılarının şarkılarına da konu edilmiştir. Halk hikâyesi, fıkra gibi anlatım türlerinde kahramanlar yaşadıkları mekân ve zamanı aşarak nice şiirlere ve şarkılara konu olmuşlardır. Çalışmada konuya bu bakış açısıyla yaklaşım ve genel olarak Karadeniz bölgesinde kemençe eşliğinde gerçekleşen performanslarda yöresel mizah unsurunun işlenişi değerlendirilmiştir.

Değişen, Dönüşen ve Yaşayan Folklor

Folklor ürünleri standart/değişmez olgular olarak görülemez. Yaşayan daha doğru bir ifadeyle yaşatılan folklor unsurlarının ana kalı-

³⁴ Bu konuda daha fazla bilgi için ayrıca bkz. (Nutku 1997: 1-10).

bının aynı olarak görülmesine karşın her performansta onu icra eden kimseler tarafından yeniden şekillendirilmesi folklor unsurlarının değişmesi, dönüşmesi ve yeniden yaşama aktarılması sürecini ifade eder.

“... Folklorik bir ürünün değişmeden, değiştirilmeden bir dönemden ötekine aktarılması klişeleşme, basmakalıplaşma, müzeleşme tehlikesini doğuracaktır. Oysa kültürel unsurlar durağan değil, devingen bir özelliğe sahip oldukları sürece varlıklarını sürdürebilecektir... Bir ulusun kültürünün temel unsurlarını canlı tutmanın yolu onların sürekli olarak başka dönemlerde güncellenmelerine bağlıdır” (Aktulum 2013: 9).

Bir devir, kendi kültürel yaratmalarıyla anlamlıdır; ancak kültürün devirler arasında aktarılan önemli bir miras olduğu da unutulmamalıdır. Geçmişten bugüne devrin şartlarıyla güncellenerek yaşama adapte edilen kültürel unsurlar, birtakım değişim ve dönüşüm aşamalarından geçerek yeniden üretilmektedir. Bu üretim, bir güncelleme işlemidir; folklor için güncelleme, gelenek içerisinde unutulmaya yüz tutmuş kültür unsurunun dönemin şartlarıyla yeniden gündeme getirilmesini, teknolojik imkânlardan faydalanılarak yaşanılmasını/yaşatılmasını amaçlayan süreçtir. Kültür unsurları için söz konusu olan güncelleme işlemi “... önemli deneyim ve anıları biçimlendirip canlı tutarak, ilerleme halindeki şimdiki zamanın ufku, bir başka zamanın görüntülerini ve öykülerini katarak ve böylece ümit verip anıları canlandırarak, dünle bugünü birleştirir” (Assmann 2001: 21). Unutulmaya yüz tutmuş kültürel mirasın şimdiki zamanın ruhuna uygun biçimde ele alınması folklorun değişimi, dönüşümü ve yaşama aktarılma sürecini ifade eder.

Günümüzde folklor unsurlarının yalnızca kendi bağlamları içerisinde değerlendirilmesini beklemek, yani değişen sosyal yaşam ve teknolojik imkânları göz ardı etmek, eksik dahası yanlış bir yaklaşımdır. Zengin bir kültürel belleğe sahip olan uluslar, bu belleği gündelik yaşama aktarma yolunda çaba harcamalıdır. Bir kültür unsurunu bir matematik problemi gibi belli/kesin formüllerle ele almak onun doğallığını ve yaşanırlığını ortadan kaldırmaktadır. Bu kapsamda kültür unsurlarının gündelik yaşama aktarımı konusunda “söylemlerarasılık”, “metinlerarasılık”, “göstergelerarasılık” gibi yeni yaklaşımlar öne sürülmektedir. Söz konusu yaklaşımlar, herhangi bir nedene bağlı olarak bağlamından koparılıp yazıya ve/ya elektronik ortama aktarılan kültür unsurlarını yeni bağlamlarda yeniden kulla-

nıma açmaktadır (Aktulum 2013: 9-11). “Metinlerarası bakış gelenekselleşen ve/veya klasikleşen kültürel unsurları yeniden üreterek yaratır. Olduğu gibi yinelemez, dönüştürerek yeniden yaratır. Böylelikle gelenek geçmişin şimdide durağan bir yinelemesi olmaktan çıkar, yeni bir bağlamda devingen bir unsur durumuna gelir” (Aktulum 2013: 15). Gelenek olan şey değil, ondan üretilen böylelikle onu yeniden var eden şeydir. Geleneğin yaşanırılığı için şimdiki zaman geçmişten daha mukaddestir. Çünkü gelenek geçmişten şimdiki zamana değil, şimdiki zamandan geçmişe bağlanarak yaşanan yaşantının adıdır (Aktulum 2013: 17).

Folklor üzerine yapılan çalışmalar (ön hazırlık hizmetlerini saymazsak) sahada metinlerin derlenmesiyle başlamaktadır. Derleme hizmetleri metin tespiti açısından oldukça önemlidir. Ancak bir folklor ürününün tespitinden daha önemlisi onun devrin olanaklarından yararlanarak yaşama aktarılmasıdır. Bir folklor ürününün sadece kaynak kişilerin belleklerinde saklanması beklenmesi ya da kayıt altına alınarak arşivlenmesi, yani üzerinde herhangi bir inceleme yapılmaması, onun yaşanması-yaşatılması sürecindeki en büyük engeldir. Sausure’un ifadesiyle yazı, “aynı anda hem faydalı, hem yetersiz, hem de tehlikelidir” (Ong 2010: 17). Öyle ki Jan Assmann yazıya aktarılan haber ve bilgilerin dış belleği oluşturduğunu ve yaygınlaştırdığını söylerken yazının doğal belleğin kapasitesini ve kullanımını azalttığını belirterek bu fikri doğrulamaktadır (2001: 28). Buna ilaveten “sözlü kültür, sözlü gelenek ya da sözlü aktarımdan bahsedildiğinde standart bir biçimden söz edilemeyeceği ve her bir icranın/performansın tek ve eşsiz olarak kabul edilmesi gerektiği görüşü belirginleşmektedir” (Coşkun Elçi 2011: 130). Ancak folklor ürünleri üzerine yapılan incelmelerde belli sanatçılar üzerine odaklanılarak performans esasına dayanan kültürel zenginlik göz ardı edilmektedir. Halkbilimi çalışmalarında önemli bir yeri olan Performans Teori, folkloru, “geçmişin ürünleri” anlayışından kurtararak “dinamik ve iletişimsel bir süreç” olarak kabul eder (Çobanoğlu 2005: 265). Bu bağlamda çalışmada her performansın eşsiz bir üretim olduğu fikrinden yola çıkılmış ve bu bakış açısıyla Karadeniz halk müziği sanatçılarının şarkılara dönüştürdüğü yöresel hikâyeler ve fıkralar incelenmiştir.

Bir Kültürel Bellek Unsuru Olarak Şarkıya Dönüştürülen Fıkralar

Türk edebiyatının hemen hemen her döneminde ve alanında farklı bağlamlarda şekillenen bir mizah kültürü bulunmaktadır. Anonim

halk edebiyatı ve âşık edebiyatında taşlama, mâni, atışma ve alaycı destanlar; tekke-tasavvuf edebiyatında şathiye; divan edebiyatında ise hicviye (Öğüt Eker 2014: 100-101) önemli ölçüde Türk mizah belleğinden beslenmiş ve Türk mizah belleğini beslemiştir. Bu yönüyle Türk mizah belleğinden ilham alarak önceleri sözlü ortamda daha sonra sırasıyla yazılı ve elektronik ortamlarda aktarılan Türk mizahı, sosyal tarih boyunca varlığını devam ettirmiştir (Öğüt Eker 2014: 232).

Eğlencenin insan yaşamındaki önemi tartışıl(a)maz bir gerçekliktir. Bu bağlamda eğlence önemli bir ihtiyaç olarak gün yüzüne çıkmaktadır. Bir başka ifadeyle “günümüz insanların mutluluğu eğlenmeye dayanmaktadır” (Fromm 2012: 87). Eğlencenin en önemli malzemesi olan “mizah; gülümseme veya kahkaha gibi bir eylemle reklam, sinema, ekonomi, siyaset, spor vb. çok farklı alanlarda hedef kitlenin zihninde söz, yazı, resim vb. aracılığıyla gönderilen bir tür yönlendirici mesajdır. Modern çağın kullanım formatında mizah, tüketim kültürünün çok önemli bir nesnesi ve iletişiminin bir aracıdır” (Öğüt Eker 2014: 205).

Türk mizahının en önemli sunum araçlarından birisi de Türk fıkralarıdır. Fıkra belli eksen tipler etrafından şekillenen önemli bir geleneğe bağlıdır. Dursun Yıldırım fıkrayı şu şekilde tanımlamıştır:

“Fıkra, gerçek hayat ile bağı olan vak’aları, tam bir fikri, sosyal ve beşerî kusurları günlük yaşantımızda karşılaştığımız çarpıklıkları, gülünç durumları, tezatları, eski yeni çatışmalarını ince bir mizah, hikemî söyleyiş, keskin bir istihza ve güçlü bir tenkit anlayışına sahip bir üslup içinde, dramatik öğeleri ağır basan bir hikâye çatısı etrafında toplayarak, genellikle bir tipe bağlı olarak anlatılan, nesir diliyle yaratılmış küçük hacimli sözlü edebiyat kompozisyonlarından her birine verilen ad diyebiliriz” (Yıldırım 1992: 333).

Hemen her dönemde araştırmacılar Nasreddin Hoca merkezli bir mizah/fıkra belleği üzerinde durmuşlar ve bu yönde çalışmalarda bulunmuşlardır. Elbette diğer fıkra tipleri ihmal edilmemiştir. Ancak Nasreddin Hoca üzerinde yoğunlaşan çalışmalar diğer fıkra tiplerinin yeterince büyümesine, bilinirliğinin artmasına olanak tanımamıştır. Hemen her yörenin kendi eksen tiplerine bağlı olan bir fıkra anlatı geleneği bulunmaktadır. Bu gelenekte fıkraların oluşumu yukarıdaki tanımda belirtilen seyri takip eder. Özetle Türk fıkraları konuları

itibariyle yaşanmış ve yaşanması mümkün olan hayat sahnelerini konu edinir. Bu sahnelerde insan-insan ilişkisi, insan-toplum ilişkisi ve bu ilişkilerin ortaya çıkardığı durumlar gösterilir. Fıkra tipleri, bu ilişkilerde olumlu-olumsuz durumları belirleyen araçlardır. Fıkralarla ilgili birçok özellik, fıkra tipleri aracılığıyla dinleyiciye aktarılır (Yıldırım 1992: 333).

Hemen her dönemde edebî eserler belli bir alışkanlık şeklinde kaleme alınmıştır. Özellikle mesnevi edebiyatında açık bir şekilde görülen bu durum, âşıklar tarafından anlatılan halk hikâyeleri ya da bugün devrin önemli temalarını konu edinen romanlarla örneklenmiştir. Leylâ ile Mecnûn, Kerem ile Aslı, Âşık Garip gibi hikâyeler çeşitli devirlerde âşıkların repertuvarlarının en zengin eseri arasında yer almaktadır. Günümüzde ise Mevlânâ, Şems-i Tebrizi, Yunus Emre gibi önemli kişilikler yanında tarihî ve efsanevî kişilerin hayatları da birden çok yazar tarafından kaleme alınan romanlara konu edilmiştir. Geleneğin geleceğin elinden tutması olarak nitelenen bu yaklaşımla birlikte Türk kültür mirasları, geçmişte yaşamış tarihi-efsanevî şahsiyetler yeniden hayat bulmaktadır. Bir konu veya olaya başka bir konu veya olay içerisinde temas etmek telmih olarak isimlendirilir. Daha çok Divan şiirine özgü olan söz konusu söz sanatı ile Nasreddin Hoca ve fıkraları da işlenmiştir. Taşlıcalı Yahyâ, Muhyî-i Gülşenî, Nev'izâde Atâyî, Evliya Çelebi, Kaygusuz Abdal, Niyâzî-i Mısırî, Nâbi, Âşık Çelebi gibi şair ve yazarlar eserlerinde Nasreddin Hoca ve fıkralarına bazen doğrudan yer verirken bazen de telmihte bulunmuşlardır (Sakaoğlu ve Alptekin 2009: 8-19).

Türk edebiyatında halk masalları, efsaneler ve destanlar Ziya Gökalp tarafından çeşitli görüşleri yaymak amacıyla nazma çekilmiştir (Sakaoğlu-Alptekin 2009: 105). Bu kapsamda Nasreddin Hoca fıkralarını nazma çekenlerin başında *Nasreddin Hoca Manzum Hikâyeler* (1918) isimli çalışmasıyla Mehmet Fuat Köprülü gelmektedir. Bu konuda müstakil olarak hazırlanan çalışmalardan birisi de *Nasreddin Hoca Hikâyeleri* ismiyle Orhan Veli Kanık'a aittir (Sakaoğlu-Alptekin 2009: 105-106). Orhan Veli, aralarında Nasreddin Hoca'nın en meşhur fıkralarının da bulunduğu yetmiş dokuz fıkrayı nazma aktarmıştır (Kanık 2014: 11). Dolayısıyla Türk kültürünün tarih içindeki seyri göz önünde bulundurulduğunda türler arası bir etkileşim olduğu görülmektedir. Destandan hikâyeye ve diğer türlere nazımdan nesre, nesirden nazma bir geçişlilik söz konusudur.

Karadeniz'in Kemal Sunal'ı: İbrahim Gülpınar

Anlatmak, âşık tarzı şiir için önemli bir olgudur; aynı şekilde kemençe eşliğinde icra edilen Karadeniz halk müziğinde de çeşitli anlatılardan faydalanılmaktadır. Burada anlatılan bir aşk ya da kahramanlık hikâyesi değildir. Yörede atma türkü olarak nitelenen bu icraların aslen türkü formatını taşımadığı bilinmektedir. Çalışmada söz konusu anlatılar için şarkı kavramı tercih edilmiştir. Bu şarkılarda “tabiat, iklim, kır yaşamı, hayvancılık, aşk ve sevdâ gibi gönül meseleleri, geçim sıkıntısı, Karadeniz yaylaları” vb. gibi çok çeşitli konulara yer verilmektedir. Çalışma, söz konusu temalarla kurulan şarkılardan içerik olarak mizah yüklü örneklerle şekillenmiştir. Daha doğru bir ifadeyle yöresel fıkralar başta olmak üzere çeşitli kişilerin başından geçen mizah yüklü hikâyeler çalışmayı şekillendirmektedir. Bu tarzın pek çok temsilcisi bulunmaktadır; İsmail Türüt, Dursun Dereli ve İbrahim Gülpınar bunlardan bir kaçıdır. Çalışma İbrahim Gülpınar merkezli olarak düzenlenmiş, örneklem amaçlı diğer sanatçıların şarkılarında da faydalanılmıştır. Özellikle İsmail Türüt, Dursun Dereli tarafından kaleme alınan daha doğru bir ifadeyle nazma aktarılan “Ofli ile Şeytan, Ofli ile Bayburtlu” gibi fıkraları albümlerinde seslendirmiştir.

Ofli ile Şeytan

Şeytan bile şaşurdi dünyanın gidişine
Söyledi bu Ofli'ya ne gezersun peşume
Ofli'nun karşısına şeytan kızarak çıktı
Şeytanın planını da Ofli devamlı yıktı

Şeytan dedi Ofli'ya yapalım bi yarışma
Eğer seni yenersem daha bana karişma
Şeytan dedi tarlaya ekelüm ekin olsun
Ektüğümüz sebzenün alt kısmı benim olsun
Ofli verdi cevabı usti da benim olsun
Ektüğümüz sebzenun ismi da misir olsun
Misirlar büyüyünce kökler şeytana kaldı
Misirun koçanını da uyanuk Ofli aldı

Şeytan kızdı söyledi, yarışma baştan olsun
Ektüğümüz sebzenun da ust kısmı benim olsun
Ofli verdi cevabı altı da benim olsun
Ektüğümüz sebzenun ismi patates olsun
Patatesler Ofli'ya yaprakları şeytana
Şeytan kızdı söyledi da hile mi vardur buna

Şeytan kızdı söyledi de bu yarışma sayılmaz
Edecek bi döğüş bu iş ha böyle olmaz
Getirdü iki değnek birisi tam uç metre
Değneklerden öbürü sadece yarım metre
Şeytan kaptı uzunu kısa kaldı Ofli'ya
Ofli hemen söyledi hayde boş bi odaya
Değnekler ellerine girdiler bi odaya
Ofli kısa değneklen yapıştırdı kafaya
Şeytan uzun değneklen salları vuramaz
Ofli'nun karşısına bacak usti duramaz
Şeytan dedi Allah'um bana bela arattun
Madem Ofli var idi da beni niye yarattun

Resim: 1 Ofli ile Şeytan

Nazma aktarılan bu fıkra incelendiğinde Ofli'nun kurnazlığının ele alındığı görülmektedir. Birtakım yarışmalardan sonra Şeytan, Ofli'yu yenemeyeceğini anlamıştır. Ofli, masal kahramanı Keloğlan

misali kurnaz bir fıkra tipidir. Şarkıya dönüşen bu fıkra incelendiğinde kompozisyon itibarıyla fıkra yapısının korunduğu görülecektir. Bilindiği gibi fıkra kompozisyonunda mesaj son cümlede verilmektedir. Nazma aktarılan bu fıkrada da “Şeytan dedi Allah’um bana bela arattun / Madem Ofli var idi da beni niye yarattun” dizeleri söz konusu durumu örneklenmektedir. Söz konusu dönüşümler sayesinde sadece sözlü ve/ya yazılı ortamlarda aktarılan fıkralar elektronik ortama da aktarılmış ve daha geniş kitlelere ulaşma fırsatı bulmuştur.

Kemençe sanatçısı İbrahim Gülpınar 1971 yılında Giresun ili Tirebolu ilçesi Aslancık köyünde doğmuştur. Ailedeki tek kemençe sanatçısıdır; on üç yaşından beri kemençe çalmaktadır. Yetişmesinde büyük kemençe ustası Kâtip Şadi’nin önemli katkıları olmuştur. Sanatçının “Temel Dayı, Bu Hoca Bizim Hoca, Sen Tombul Ben Tombul, Kalıbımı Basarım, Mösyö Kadir, Köroğün BMC’si, Bizim Ömer, Adam Sevdalandı mı? Kafana Göre ve Facebook”tan oluşan toplamda on bir albümü vardır; bu albümlerden dokuz tanesi piyasada bulunmaktadır³⁵. Bu yönüyle İbrahim Gülpınar, ustası Kâtip Şadi’den öğrendiği kemençe geleneğini takip eden önemli sanatçılardan birisidir. Onun tarzı diğer kemençe sanatçılarından oldukça farklıdır. O, tarzı itibarıyla kemençe geleneğine yeni bir soluk getirmiştir. Onun oluşturduğu bu tarz pek çok kesim tarafından dikkat çekmiştir. Sanatçı 2007 yılında “Arslancıklılar Gecesinde” her zamankinden farklı bir performans sergilemiştir (<http://www.youtube.com/watch?v=bx0-cZNe2lg>). Sanatçı bu performansıyla Türkiye’nin önemli stand up programlarından birisini düzenleyen Beyazıt Öztürk tarafından Beyaz Show’a davet edilmiştir. Gülpınar, performans sunumunda adeta kemençeyle bütünleşmektedir. Onun tarzı kendine özgüdür; öyle ki katıldığı Beyaz Show’da sunucu Beyazıt Öztürk, Gülpınar’ın performansını şu sözlerle dile getirmiştir: “Hocam müthiş bir gösteri izledim sizden, çok acayip bir şey yapıyorsunuz. Kemençe virtüözünden daha da öte de bir şey sizin yaptığınız” (<http://www.youtube.com/watch?v=5s00gY1ZGg8>). Söz konusu performans esnasında sanatçı kendinden geçmektedir. Sanatçı kendi tarzıyla ilgili şunları söylemiştir: “Stilim çok değişik, tabi yüzlerce kemençeci var Karadeniz’de; ama benim stilim çok farklı, yılların

³⁵ İbrahim Gülpınar’la ilgili bilgiler sanatçının dostu, aynı zamanda söz yazarı olan Bekir Yılmaz ile yaptığımız görüşmelere dayanmaktadır. Sanatçı iş yaşamından dolayı İstanbul’da ikamet ettiği için çalışma kapsamında bizzat görüşme yapılamamıştır.

verdiği bir performans, yirmi beş yılın emeği...”
(<http://www.youtube.com/watch?v=5sO0gY1ZGg8>).

Bilindiği gibi stand up programları gece yayın kuşağında yer almasına rağmen geniş bir izleyici kitlesine sahiptir (Öğüt Eker 2014: 221). Bu yönüyle medya vasıtasıyla kemençe sanatçısı performansını daha geniş kitlelere ulaştırabilmiştir. Gülpınar, oluşturduğu tarz itibariyle kendi ekseninde sürekli kendisini ve şarkılarını takip eden bir dinleyici kitlesi oluşturmuştur. Bu kitle için önemli bir sanatçı olan Gülpınar, tarzı itibariyle şarkılarında hem sosyal eleştiriye yer vermekte hem de mizahi bir dille dinleyicilerini eğlendirmektedir. Bu tarzından dolayı kendisi Karadeniz’in Kemal Sunal’ı olarak nitelenmektedir³⁶. Sanatçının gençlik yıllarında çıkardığı albümlerden bu yana yapılan taramalarda söz konusu tarzında bir bütünlük bulunduğu görülmüştür. Kendi ifadesiyle onun bu performansı yirmi beş yılın adandığı bir sunumdur.

Bugün, özellikle yöresel ölçekte albüm çıkaran sanatçıların en önemli icra bağlamları canlı performansların sergilendiği kutlama günleri/yerleri ve internet ortamıdır. Söz, nişan, düğün, sünnet, asker uğurlama, yayla şenlikleri, yöresel festivaller (Mayıs Yedisi, Espiye Pide Festivali, Yağıdere Kivi Festivali vb. gibi) ve diğer özel günler sanatçı ve izleyicinin buluşma noktalarıdır. İbrahim Gülpınar çeşitli albümlerinde “Köroğün BMC’si, Adam Sevdalandı mı? Serum Şişesi, Adamlık, Mevlüdün İneği, Espiye’nin Köyleri, Yurt Çocuğu, Bizim Ömer (Almancı), Feride, Facebook, Trafik Polisi” gibi mizahi içerikli pek çok şarkısıyla kendi tarzını yaşatmaktadır.

Sanatçı tarzı itibariyle izleyiciye ayrı bir görsel şölen sunmaktadır. Elbette sanatçının bu performansı hitap ettiği çevrelerde beğenilmesini sağlamıştır. Onun amacı dinleyici ve izleyiciyi performansı ile mest etmektir. Bu yönüyle sanatçının Facebook albümü başlı başına entelektüel mizah içerir. Hakan Köntek tarafından yazılan “Facebook” ve Bekir Yılmaz tarafına yazılan “Trafik Polisi” isimli şarkılar söz konusu tarzın en güçlü örnekleridir. Çalışmada söz konusu şarkılardan seçilen örnekler yeri geldikçe analiz edilecektir.

Bilindiği gibi, âşıklık geleneğinin icra bağlamları sosyal ve teknolojik yaşama bağlı olarak şekillenmiştir. İlk zamanlarda büyük oranda âşık kahvehanelerinde gerçekleşen icralar daha sonra radyo, tele-

³⁶ Bu tanımlama 28 Temmuz 2014 tarihinde Tikence Köyü’nün tanıtımı adına düzenlenen bir gecede Gebze Espiyeliler Derneği dernek başkanı Hüseyin Acar tarafından yapılmıştır.

vizyon ve internet dünyasına taşınmıştır. Bugün sosyal medya üzerinden Âşık Şeref Taşlıova gibi halen yaşayan geleneğin temsilcilerini bulmak mümkündür. Henüz internet teknolojisinin yeterince gelişip yaygınlaşmadığı özellikle 90'lı yıllardan 2000'li yıllara kemençe sanatçılarının albümlerine de pek çok kasetçiden erişim sağlanmaktaydı. Ancak günümüzde kaset teknolojisinin son demlerini yaşaması; CD, DVD gibi elektronik medya ve kayıt araçlarının üretimlerinin maliyetli olması sanatçıların albüm düzenlemelerinin önünde büyük bir engel olarak gözükmektedir. Kemençe eşliğinde gerçekleşen fıkra anlatı geleneği özellikle radyo, televizyon ve internet aracılığıyla dinleyici ve izleyiciyle buluşmaktadır. Sınır tanımazlığı düşünüldüğünde artık internet, sanatçıların en önemli performans sergileme alanıdır. İnternetle bu derece içli dışlı olan sanatçılar elbette şarkılarında malzeme olarak interneti de kullanmaktadır. İbrahim Gülpınar sözleri Hakan Köntek tarafından kaleme alınan Facebook isimli şarkıyı kendi yorumu ve bestesiyle dinleyiciyle buluşturmuştur:

Facebook	Aca hiç dolmuyor mu da bu Facebook'un limiti Baba profil resminde goca bahçe tirmidi Baba bu sefer buldun da gönül eğlencesini Dün gece de paylaşmış da sırgan tenceresini Babam taktı kafayı ha bu teknolojiye Yerini de bildirmiş de çeşme yanında diye
Teknoloji niğmeti de bizim köye ulaşmış Babam altmış yaşında da o bile Facebook açmış Babam altmıştan sonra teknolojiyi aşmış Köyde ne ettiyse de Facebook'unda paylaşmış	Babam suyun başında da üç kilo eti yemiş Bir de resmini çekip de beni etiketlemiş Ben yapamam diyordum babam Laptopu yemiş Profiline girdim de dürtmeyi de öğrenmiş
Önce koyun güderdi de dey(ğ)nek vardı elinde Önce inek yayardı da dey(ğ)nek vardı elinde Şimdi çitin başında da laptopu var dizinde Babamın hakkı yok mu altmışında sevmeye Bir de durum paylaşmış da ilişkisi var diye	Baba ha bu şarkıyı Facebook'unda göreyim Sözlerime darılma da ellerinden operim...
	Söz: Hakan Köntek Müzik: İbrahim Gülpınar

Resim 2: Facebook

Söz konusu şarkı incelendiğinde, mizahî bir dil kullanılarak dile getirilen sosyal eleştiri teması gün yüzüne çıkmaktadır. Günümüzde internet dünyasının özellikle de sosyal paylaşım sitesi Facebook'un sınır tanımazlığı ele alınarak genç-yaşlı ayırt etmeksizin artık herkeşe hitap ettiği dile getirilmiştir. Köy yerindeki önemli uğraşlardan olan koyun ve inek otlatmak artık yerini laptop eşliğinde Facebook kullanmaya bırakmıştır. Aynı şekilde yöresel bir dil eşliğinde Facebook'un "durum paylaşma, profil resmi değiştirme, yer bildirimi, etiketleme, dürtme", gibi kimi özellikleri dile getirilmiştir. Fa-

cebook'un tüm bu özellikleri gençler arasında çok sık kullanılmaktadır; şarkıda eleştirilen nokta özellikle de insanın yaşlı olarak nitelenmeye başlandığı (60-65 yaş üstü) belli bir yaş grubunda görülen Facebook kullanma hevesidir.

Sanatçının önemli albümlerinden bir tanesi de Köroğün³⁷ BMC'sidir. Bu albümün ilk şarkısında bir kamyon şoförü olan Köroğün başından geçen maceraların anlatıldığı bir fıkra Gülpınar'ın üslubu ile başarılı bir şarkıya dönüşmüştür. Şarkı selamlama bölümüyle başlamaktadır. Bu bölümde sanatçı "evet, sayın dinleyicilerim. Hepinize saygılarımı, kucak dolusu sevgilerimi sunuyorum. Öncelikle bu kasetimi fıkralı olarak yaptım. Bir tane fıkra anlatacağım" sözleriyle tarzını ortaya koymuştur. Şarkıda geçen fıkra şu şekildedir:

Fıkra: Eskiden yaylalara minibüs olmadığı gibi kamyonla giderdik. Eskiden bizim orda Köro Osman Dayım var idi. Köro Osman Dayım, ehliyet yok, kırk senelik şoför. Gümüşhane'ye gidi, odunu yüklü, Trabzon'a yiki. Gelürken Eynesil'de polis Osman Dayımın önünü çeviri. Ehliyet soracak, anlı Osman Dayım işi, Osman dayım kaç. Nerde forsum geçer, Görele'de. Geli sahile, baki ki polisler siren çalarak Köro Osman dayımın peşinden geli. Köro Dayım, polisi görür görmez hemen namaza duri. Ula polis saate baki iki vakit arası, namaz saati de diil, bekli. Köro dayım bi selam veri o arada. Sori Polis: Dayı bu ne namazı? Trafik namazı evladım, trafik namazı evladım dii Köro Osman dayım. [Polis] E ne zaman biter? [Köro Osman] Siz ne zaman giderseniz o zaman biter be evladım, dii (Köroğün BMC'si Albümünden).

Söz konusu şarkıda bir kamyon şoförü olan Köroğün başından geçen bir trafik kazası mizahi bir üslupla dile getirilmiştir. İmece, bilindiği gibi pek çok yörede işlerin görülmesinde başvurulan önemli bir yöntem, bir yardımlaşma ve dayanışma mekanizmasıdır. Giresun yöresinde de fındıklar çoğunlukla imece usulüne göre toplanır. Şarkıda kamyon sırtında imeceye giden işçilerin başından geçen talihsiz kaza dile getirilmiştir. Ayrıca kamyon şoförü Köroğün işlerinde de bir tuhaflık olduğu, adeta belaya davetiye çıkardığı dile getirilmiştir. Şarkıda her ne kadar bir hüznün daha doğru bir ifadeyle bir ağıt havası bulunsa da sanatçının kurduğu kompozisyon sayesinde bu matem havası dağılmış ve mizah içerikli bir ürün ortaya konulmuştur. Sa-

³⁷ Asıl formatı Köroğlu'dur; ancak yöresel kullanım ve hitaplardan dolayı Köroğlu yerine Köro, Köroğlu'nun yerine de Köroğün şeklinde kullanılmaktadır. Çalışmada sanatçının üslubuna sadık kalınmıştır.

natçının albümleri incelendiğinde pek çok şarkının Karadeniz müziği ve kemençenin doğasına uygun olarak hareketli ve eğlendirici olduğu görülmüştür. Elbette bazı albümlerde kara sevda ve ayrılık gibi temaları içeren şarkılarda bulunmaktadır. Ama sanatçının tarzı mizah unsurunun ortaya konulduğu şarkılarda daha net olarak görülmektedir.

Sanatçı günlük yaşam öykülerini ve bu fıkrayı farklı bir kompozisyonla aşağıdaki şarkıya dönüştürmüştür:

Köroğun BMC'si

Ne biçim çalışıy da Köroğun BMC'si
Gaş başından göründe de Abbas'ın imecisi (oyyy)
Köroğun bu işleri de belli gibiydi baştan
Adam dolu BMC'de dereye uçtu gaştan (oyyy)

Yuvarlanan imecinin bütün hepsi şokta
Köroğun gözü doldu da borcu vardı çokta (oyyy)
Yuvarlandı dereye de söktü bi yakın kökü
Milleti telef eden de Veyse'ın piknik tüpü (oyyy)

Gurtulamazsın Köro da bu milletin gamından
Topal Remzi fırladı da ön kelebek camından (oyyy)
Topal Remzi çağırıyu da lastiğimi gördün mü?
Kör Feti bağırıyu da ura Köro öldün mü? (oyyy)

Yuvarlandı dereye de millet hep bocaladı.
Mustafa'nın burnunu da piknik tüp parçaladı (oyyy)
Yuvarlandı dereye de altı teker havada
Canlı balık yüzüyor da gasadaki tavada (oyyy)

Abbas evde belkiyu da gelecek imeciyi
Görenler tanımadı da kırmızı BMC'yi (oyyy)
Garaj etmiş BMC'de koca üvezli gölü
Allah'a şükür olsun da yaralı var yok ölü (oyyy)

Resim 3: Köroğun BMC'si

Sonuç:

Karadeniz halk müziği sanatçılarının pekçoğunun doğaçlama olarak icra edilen şarkılarında yer verdikleri fıkraları ve yöresel hikâyeleri anlatı geleneği çerçevesinde ele alış biçimleri üzerinde durularak birtakım çıkarsamalarda bulunulmuştur. Ayrıca bildiride yöresel müzik üretme girişimi, şarkıların teması ve performans şekilleri yanında folklor malzemelerinin şimdiki zamanın ruhuna uydurulması gibi konular incelenmiştir. Bir folklor ürünü olan fıkra ve hikâyelerin günümüz popüler kültür ortamında şarkıya dönüşmesi bir gerekliliktir. Hatta farklı folklor ürünlerinin yeni bağlamlarda yeniden kullanıma açılması haftalık hatta günlük değişimlerin görüldüğü popüler kültür ortamında geleneğe duyulan özlemi de gidermektedir. Değişen dönüşen ve yaşama aktarılan folklor ürünleri geleceğin gelenek üzerinden kurgulanmasını örneklemektedir. Bu şarkılardan hareketle mizah ve eğlencenin insan yaşamındaki önemi düşünüldüğünde söz konusu fıkraların hayatın pek çok alanına aktarılmasının bir gereksinim olduğu görülecektir.

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

Kaynaklar

- AKTULUM, Kubilay, (2013), *Folklor ve Metinlerarasılık*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- ASSMANN, Jan, (2001), *Kültürel Bellek*, (Çev. Ayşe Tekin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- COŞKUN ELÇİ, Armağan, (2011), "Sözel ve Müzikal Varyantlaşma: Manilerin Türkü İçindeki Dönüşümleri", *Millî Folklor*, 23, 91: 130-139.
- ÇOBANOĞLU, Özkul, (2005), *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihinine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- DİZDAROĞLU, Hikmet, (1969), *Halk Şiirinde Türler*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- FROMM, Erich, (2012), *Sevme Sanatı*, (Çev. Ayşen Türkmen), Balıkesir: Altınpost Yayıncılık.
- KANIK, Orhan Veli, (2014), *Nasreddin Hoca Hikâyeleri*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- NUTKU, Özdemir, (1997), *Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- ONG, Walter J., (2010), *Sözlü ve Yazılı Kültür*, (Çev. Sema Postacıoğlu Banon), İstanbul: Metis Yayınları.
- ÖĞÜT EKER, Gülin, (2014), *İnsan Kültür Mizah*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- SAKAOĞLU Saim ve Ali Berat Alptekin, (2009), *Nasreddin Hoca*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- YILDIRIM, Dursun, (1992), "Fıkra", *Türk Dünyası El Kitabı*, Cilt:3, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Sayfa: 332- 340.
- YILMAZ, Bekir, (2014), [Bekir Yılmaz 1981 doğumlu], ile 3-17 Eylül 2014 tarihlerinde Mehmet Özdemir tarafından "İbrahim Gülpınar" hakkında yapılan görüşme.

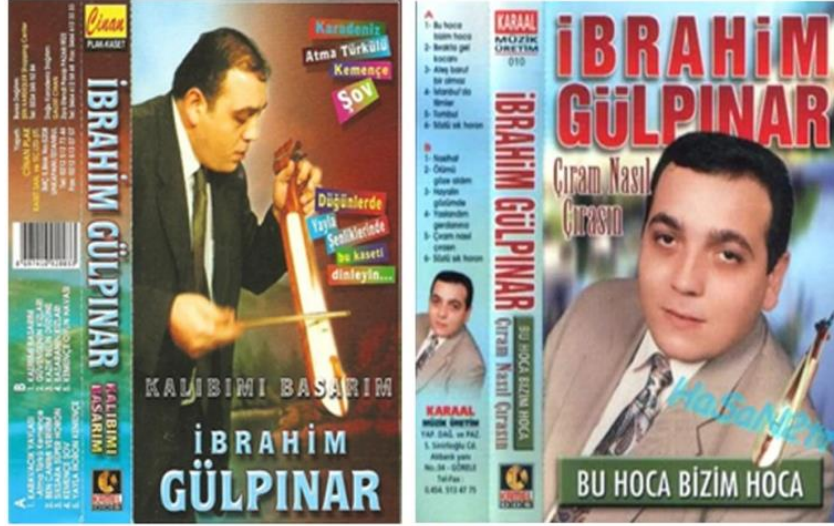
Elektronik Kaynaklar

- <http://www.youtube.com/watch?v=5s00gY1ZGg8> [erişim tarihi: 15.09.2014].
- <http://www.youtube.com/watch?v=bxO-cZNe2lg> [erişim tarihi: 15.09.2014].

Not: Çalışmamız süresince gerçekleştirdiğimiz ziyaretlerde konuyla ilgili her türlü desteği vereceğini ifade eden ve değerli zamanını bize ayırıp yardımlarını esirgemeyen Sayın Bekir Yılmaz'a teşekkür ederim.

II. Uluslararası Genç Halkbilimciler Sempozyumu Bildirileri

Ekler:

Resim 4: Albüm kapakları

Resim 5: İbrahim Gülpınar söz yazarı Bekir Yılmaz